

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра «Дизайн»

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор (перший проректор)

_____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППВ01 ЛАНДШАФТНА АРХІТЕКТУРА

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 191 «Архітектура та містобудування»
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) _____ Архітектура та містобудування
(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет _____ Фізико-технічний інститут, факультет будівництва, архітектури та дизайну
(найменування інституту, факультету)

мова навчання _____ державна

Робоча програма ППВ01 «Ландшафтна архітектура» для студентів
(назва навчальної дисципліни)
 спеціальності «191 Архітектура та містобудування»
 освітня програма (спеціалізація) Архітектура та містобудування
(назва освітньої програми (спеціалізації))

«20» 08, 2019 року - 15 с.

Розробники: проф. д-р. арх., доц. Криворучко Ю.І.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Дизайн»

Протокол від «20» 08 2019 року № 1

Завідувач кафедри «Дизайн»
(найменування кафедри)

«20» 08 2019 року [підпис] (І.С.Рижова
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету
будівництва, архітектури та дизайну
(найменування факультету)

Протокол від «05» 09 2019 року № 1

«05» 09 2019 року Голова [підпис] (В.О.Савченко
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,5	Галузь знань <u>19 «Архітектура та будівництво»</u> (шифр і найменування)	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність <u>191 «Архітектура та містобудування»</u> (код і найменування) (освітня програма: <u>«Архітектура та містобудування»</u> (найменування))	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 165		1м	1м
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3.6 самостійної роботи студента – 7.3	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		44 год.	10 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		107 год.	151 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2

для заочної форми навчання – 1/10

1. Мета навчальної дисципліни

Мета - формування у студентів-архітекторів, як у майбутніх фахівців, почуття відповідальності процесі діяльності по перетворенню навколишнього середовища; уявлення про нерозривний органічний взаємозв'язок ландшафту і архітектури, розуміння ландшафту, як складної, різноманітної, такою що сама регулюється, структури, що являється базисом, головним ресурсом та живильним середовищем урбаністичних структур.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Ландшафтна архітектура» є:

- поглибити професійну підготовку засвоєнням принципів, знань методів та засобів діяльності в природному середовищі, визначених природними умовами, особливостями впливу соціальної та містобудівної задач;
- познайомити студента із ландшафтними основами архітектурної творчості;
- розглянути фактори, які впливають на розвиток ландшафтного мистецтва;
- дати студенту знання про головні характеристики та особливості садово-паркового мистецтва;
- ознайомити із елементами композиції формування ландшафтного середовища міста;
- вивчити інноваційні прийоми і методи комплексного формування ландшафтного середовища;
- розглянути загальні положення формування ландшафтного середовища міста;
- стильові засади формування ландшафтних об'єктів;
- надати знання з алгоритму проектного процесу формування ландшафтного середовища;
- навчити студента бачити проблемну ситуацію в архітектурно-міському та ландшафтному середовищі та знаходити шляхи вирішення проблеми через звернення до світового досвіду і через пошук індивідуального підходу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

загальні компетентності:

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК03. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК06. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність генерувати нові ідеї (творчість, креативність).

фахові компетентності:

С(Ф)К06. Здатність до розуміння теорії містобудування: формування систем розселення, районного планування, урбаністики, структури генерального плану, економіки містобудівних систем, благоустрою та інженерному обладнанню територій, реновації територій, естетики архітектурно-містобудівного середовища.

С(Ф)К12. Володіння засобами проектного моделювання виконання технічних зображень методами і прийомами художньої і комп'ютерної графіки для використання в науково-теоретичному дослідженні архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні, а також в проектах реконструкції і реставрації пам'яток історичного, прогностичного та існуючого архітектурного, містобудівного і ландшафтнього середовища

С(Ф)К17 Наявність навичок у процесі діяльності по перетворенню навколишнього середовища; уявлення про нерозривний органічний взаємозв'язок ландшафту і архітектури, розуміння ландшафту, як складної, різноманітної структури, що є базисом, головним ресурсом та живильним середовищем урбаністичних структур

С(Ф)К21. Знання та розуміння особливостей виробництва і використання сучасних будівельних матеріалів і технологій при прийнятті концептуальних, експериментальних прогностичних проектних рішень щодо оздоблення екстер'єрів та інтер'єрів будівель і споруд, малих архітектурних форм проектах благоустрою міських і ландшафтних територій, концептуальних проектах реконструкції та реставрації історичних і сучасних пам'яток архітектури і містобудування.

С(Ф)К24 Знання і розуміння, основ загальної типології видів і форм середовища, фактори і компоненти формування й експлуатації містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, ергономічних принципів проектування.

очікувані програмні результати навчання:

ПРН1. Реалізувати знання основних понять, термінів і значень, професійної мови спілкування в сфері архітектури та містобудування: теорії архітектури, реконструкції, реставрації архітектурних об'єктів, ландшафтної архітектури, інформаційних технологій в архітектурі.

ПРН2. Володіти логікою та методологією наукового пізнання, розвивати теоретико-методологічні та типологічні підходи до вирішення проблем формування архітектурно-містобудівного та ландшафтнього середовища.

ПРН4. Формувати теорії та практичні підходи проектування, і прогнозування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів із застосуванням інноваційних методів, міжнародного і вітчизняного досвіду

ПРН 14. Знати основні засади, принципи і розділи державної нормативної бази, створеної для розробки архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних проектів, проектів реконструкції та реставрації існуючих об'єктів.

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 Місто як об'єкт ландшафтного проектування в контексті сучасної наукової парадигми.

Змістовий модуль 1. Основні характеристики і значення об'єктів ландшафтно-архітектурного сучасного міста. Чинники їх формування.

Тема 1. Зв'язок ландшафтно-архітектурної сфери з основними сферами проектно-діяльності. Короткий огляд формування об'єктів ландшафтно-архітектурної з використанням регулярного прийому планування

1. Визначення поняття ландшафтно-архітектурної.
2. Зв'язок ландшафтно-архітектурної з містобудуванням, ландшафтним дизайном, флора - і фітодизайном.
3. Формування об'єктів ландшафтно-архітектурної на ранніх етапах розвитку цивілізації.
4. Розвиток формування об'єктів ландшафтно-архітектурної у XV – XIX ст.

Тема 2. Характеристика основних елементів регулярного прийому Планування. Короткий огляд формування об'єктів ландшафтно-архітектурної з використанням пейзажного прийому планування

1. Визначення поняття регулярний стиль планування.
2. Особливості формування пішохідних комунікацій, рослинності, елементів геопластики в об'єктах з регулярною стилістикою.
3. Характеристика формування ландшафтних об'єктів у Китаї і Японії.
4. Розвиток формування ландшафтних об'єктів у Європі в XVIII-XIX ст.
5. Характеристика формування ландшафтних об'єктів у Китаї і Японії.
6. Розвиток формування ландшафтних об'єктів у Європі в XVIII-XIX ст.

Тема 3. Характеристика основних елементів пейзажного прийому Планування. Рослинні угруповання. Характеристика дерево-чагарникових рослин

1. Визначення поняття «пейзажний прийом планування».
2. Специфіка формування рослинних угруповань пішохідних комунікацій, водних пристроїв.
3. Класифікація та основні характеристики рослин.
4. Підбір рослинних угруповань.
5. Класифікація та основні характеристики рослин.
6. Підбір рослинних угруповань.

Тема 4. Рослинні угруповання. Характеристика квіткових композицій. Використання прийомів геопластики у формуванні ландшафтних об'єктів

1. Класифікація квіткових композицій.
2. Характеристика регулярних і ландшафтних квіткових композицій
3. Класифікація та характеристика елементів геопластики.

4. Архітектурно-дизайнерські напрямки пластичного моделювання рекреації.
5. Класифікація та характеристика елементів геопластики.
6. Архітектурно-дизайнерські напрямки пластичного моделювання рекреації.

Змістовий модуль 2 Об'єкти ландшафтної архітектури

Тема 5. Водні пристрої, як засіб формування ландшафтних композицій. Використання води в динамічному стані. Водні пристрої, як засіб формування ландшафтних композицій. Використання води в статичному стані

1. Класифікація водних пристроїв та їх коротка характеристика.
2. Прийоми створення архітектурно-дизайнерських композицій з використанням динамічного стану води (джерело, струмок, водоспад, каскад, фонтан).
3. Прийоми створення архітектурно-дизайнерських композицій з використанням статичного стану води (декоративний басейн, плавальний басейн, водоймище, ставок).
4. Конструктивне рішення водних пристроїв.
5. Прийоми створення архітектурно-дизайнерських композицій з використанням статичного стану води (декоративний басейн, плавальний басейн, водоймище, ставок).
6. Конструктивне рішення водних пристроїв.

Тема 6. Малі архітектурні форми та рекреаційне обладнання. Декоративні покриття у формуванні ландшафтних об'єктів

1. Класифікація малих архітектурних форм та рекреаційного обладнання.
2. Вимоги до формування малих архітектурних форм та рекреаційного обладнання.
3. Класифікація декоративного покриття.
4. Прийоми формування декоративного покриття у ландшафтних об'єктах.

Тема 7. Візуальні комунікації у формуванні ландшафтних об'єктів. Декоративна скульптура у формуванні ландшафтних об'єктів житлових та громадських будівель

1. Класифікація декоративного покриття.
2. Прийоми формування декоративного покриття у ландшафтних об'єктах.
3. Класифікація візуальної комунікації.
4. Стильова єдність системи візуальної комунікації.
5. Класифікація візуальної комунікації.
6. Стильова єдність системи візуальної комунікації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 Місто як об'єкт ландшафтного проектування в контексті сучасної наукової парадигми												
Змістовий модуль 1. Основні характеристики і значення об'єктів ландшафтної архітектури сучасного міста. Чинники їх формування.												
Тема 1. Зв'язок ландшафтної архітектури з основними сферами проектної діяльності. Короткий огляд формування об'єктів ландшафтної архітектури з використанням регулярного прийому планування.	20	2	6			12	22		2			20
Тема 2. Характеристика основних елементів регулярного прийому Планування. Короткий огляд формування об'єктів ландшафтної архітектури з використанням пейзажного прийому планування	20	2	6			12	22	2				20
Тема 3.	20	2	6			12	22		2			20

Характеристика основних елементів пейзажного прийому Планування. Рослинні угруповання. Характеристика дерево-чагарникових рослин												
Тема 4. Рослинні угруповання. Характеристика квіткових композицій. Використання прийомів геопластики у формуванні ландшафтних об'єктів	29	2	6			21	23		2			21
Разом за змістовим модулем 1	89	8	24			57	89		2	6		81
Змістовий модуль 2. Об'єкти ландшафтної архітектури												
Тема 5. Водні пристрої, як засіб формування ландшафтних композицій. Використання води в динамічному стані. Водні пристрої, як засіб формування ландшафтних композицій. Використання води в	28	2	6			20	26		2			24

статичному стані												
Тема 6. Малі архітектурні форми та рекреаційне обладнання. Декоративні покриття у формуванні ландшафтних об'єктів	30	2	8			20	26		2			24
Тема 7. Візуальні комунікації у формуванні ландшафтних об'єктів. Декоративна скульптура у формуванні ландшафтних об'єктів житлових та громадських будівель	28	2	6			20	24	2				22
Разом за змістовим модулем 2	86	6	20			60	76	2	4			70
Усього годин	165	14	44			107	165	4	10			151

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1 Видача і виконання графічного завдання на тему «Міське середовище з елементами природи».	6
2	Тема 2 Регулярний метод організації ландшафтних об'єктів. Стилзація італійського саду (ескіз-ідея). Формат А-3. Ескіз планування.	6
3	Тема 3 Пейзажний метод організації ландшафтних об'єктів. Стилзація китайського саду (ескіз-ідея). Формат А-3. Ескіз планувальної структури.	6
4	Тема 4 Функціональне зонування парку. Розробка	6

	стильового рішення ландшафтного простору. Ескіз-ідея на основі запропонованої концепції.	
5	Тема 5 Об'ємно - просторова структура парку. Об'ємно-просторове рішення розробляється у два етапи: Ескіз та креслення генерального плану, що виконуються на топооснові в масштабі (1:200, 1:500, 1: 1000). Робота з планами. Виконання ескізів і креслень.	6
6	Тема 6 Елементи благоустрою та обладнання. Організація елементів ландшафту як засобів формування об'єкту. Завершення графічного оформлення роботи. Виконання посадкового плану зі специфікацією. Виконання креслень. Розробка стильового рішення та колірної гами ландшафтного об'єкту. Візуальні акценти. Виконання ескізів, замальовок. Детальне опрацювання планів малих архітектурних форм та штучних об'єктів. Виконання розміщення устаткування, водоймищ та інженерного обладнання. Виконання ескізів і креслень. Виконання фрагментів перспектив. Візуалізація. Записка.	8
7	Тема 7 Підбір асортименту дерево-чагарникових і квіткових рослин та газонних трав. Проробка генплану М 1:200. Виконання дендрологічного плану парку. Оформлення відомості рослин. Затвердження планів і перспектив. Виконання розпланувального плану. Виконання розгортки і видових перспектив. Підбір та обговорення будівельних матеріалів, що застосовуються в дизайн - проекті (у вигляді пояснювальної записки). Виконання ескізів і креслень Виконання фрагментів видових перспектив і перспективи «з пташиного польоту» саду. Взаємозв'язок садових композицій з оточенням. Візуалізація. Виконання ескізів і креслень.	6
	Разом	44

Сучасна освіта будується, насамперед, на формування у майбутніх спеціалістів у сфері дизайну необхідних компетентностей, серед яких важливою є здатність до самостійної роботи, тому, під час вивчення курсу «Історія інтер'єру» поряд з аудиторними заняттями підвищена увага приділяється організації і проведенню самостійної роботи.

Метою самостійної роботи є активізація засвоєння студентами теоретичних знань, формування навичок творчого опрацювання навчального матеріалу для підготовки до контрольних заходів та застосування у подальшій роботі.

Самостійна робота студентів повинна стимулювати прагнення до наукового пошуку, створювати умови для професійного зростання та самовдосконалення.

Зміст самостійної роботи з курсу «Ландшафтна архітектура» полягає у:

- опрацюванні студентами матеріалу лекцій, які були прочитані напередодні з використанням рекомендованої базової і додаткової літератури;

- опрацювання студентами розділів програми, які не висвітлюються на лекціях;
- розв'язання завдань-прикладів, які виносяться для додаткового домашнього опрацювання матеріалу з тем курсу;
- підготовки додаткового матеріалу у вигляді стислої доповіді з проблемних питань дисципліни для обговорення під час лекційних та практичних занять з використанням сучасних інформаційних технологій;
- підготовки до поточного та підсумкового контролю, заліку або іспиту.

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Графічне завдання 1. Архітектурно - ландшафтне рішення квіткової композиції (рокарія, альпінарія, міксбордера) на заданій ділянці з елементами геопластики.	12
2	Графічне завдання 2. Архітектурно - ландшафтне рішення водних пристроїв (декоративного фонтану, декоративного басейну, питного джерела)	12
3	Графічне завдання 3. Формування фітосередовища невеликого майданчика відпочинку з розробкою малої архітектурної форми (лави, перголи, тіньового навісу).	12
4	Графічне завдання 4. Архітектурно-ландшафтне рішення зони відпочинку на присадибній ділянці з елементами геопластики, малими архітектурними формами і водними пристроями (регулярний прийом планування).	21
5	Графічне завдання 5. Архітектурно-ландшафтне рішення зони відпочинку на присадибній ділянці з елементами геопластики, малими архітектурними формами: водними пристроями (ландшафтний прийом планування). Аналіз аналогів ландшафтних об'єктів різних за типологією та особливостями магістерської роботи.	20
6	Графічне завдання 6. Головні мотиви стилю в культурі садових композицій України, Європи та Азії. Зобразити аналоги садово-паркового мистецтва в історичному та сучасному стилі. Графічне завдання 7. Вирішення просторової структури ландшафтного комплексу згідно стилю та основної проектної концепції.	20
7	Графічне завдання 8. Кольорове зображення ландшафтного середовища в двох різних варіантах з точки зору психологічного сприйняття та візуальних акцентів. Графічне завдання 9. Визначення методики та основних принципів проектування ландшафтних об'єктів.	20
	Разом	107

6. Методи навчання

Проблемне викладання лекційного матеріалу – для розвитку активної участі студентів у вирішенні поставленої задачі.

Практичні заняття – для закріплення знань, отриманих на лекціях.

Лекції – як розповідь із описовим розкриттям основних складових дисципліни.

Самостійна робота – як активний метод поглибленого вивчення дисципліни.

Консультації – як один із ефективних методів індивідуального навчання, мета якого – роз'яснення найбільш складних, незрозумілих для студентів питань.

Розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу.

Пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;

Бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;

Ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (рисунок, схеми, графіки);

Практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;

Проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

7. Очікувані результати навчання з дисципліни

Студент повинен знати основні композиційні прийоми і графічні засоби проектування об'єктів ландшафтного середовища; особливості створення об'єктів у різних архітектурно-планувальних стилях; типи садово-паркових ландшафтів.

8. Методи контролю

При контролі ритмічності навчання студентів використовуються:

- поточний контроль при експрес-опитуванні в ході лекцій;
- контроль виконання завдань до практичних занять;
- рубіжні контролю знань;
- контроль при здачі усного заліку.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
15	15	15	15	15	15	10

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Ландшафтна архітектура» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної та заочної форми навчання. Укл.: Ю.І. Криворучко. – Запоріжжя: Національний університет «Запорізька політехніка», 2019 - 41 с.

2. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Ландшафтна архітектура» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної та заочної форми навчання. Укл.: Ю.І. Криворучко. – Запоріжжя: Національний університет «Запорізька політехніка», 2019 - 21 с.

3. Тексти (конспект) лекцій з дисципліни «Ландшафтна архітектура» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної та заочної форм навчання / Укл.: І.Ю.Криворучко – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2019. - 88с.

11. Рекомендована література

Базова

1. Антонов В.Л. (2005). Градостроительное развитие крупнейших городов. Киев: Украинская Академия Архитектуры, с. 644.

2. Вергунов А.П. (1991). Ландшафтное проектирование. М.: Высшая школа, с. 235.

3. Габричевский А.Г. (1993). Теория и история архитектуры: Избранные сочинения / [Под ред. А.А. Пучкова]. – Киев: Самватас, с. 302.

4. Дідик В.В. (2012). Естетика та композиція ландшафту. Проектування ландшафтних об'єктів: композиція та естетичні засади: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 244 с.

5. Дида І.А. (2006). Роль і місце природи в архітектурі міст України. Вісник Нац. ун-ту «Львів. Політехніка». Архітектура. Львів: Вид. Львівської політехніки. Вип. № 568. – С. 317 – 322.
6. Иконников А.В. (2006). Пространство и форма в архитектуре и градостроительстве монография. М.: КомКнига, 352 с.
7. Ковалев А.П. (2009). Ландшафт сам по себе и для человека. Харьков: Бурун Книга, 928 с.
8. Крижановська Н.Я. (2001). «Основи ландшафтного дизайну»: Підручник, Харків, ХДАМГ. 204 с.
9. Крижановська Н.Я. (2000). Архітектурне проектування ландшафтно-рекреаційних територій для дітей. Навчальний посібник, 2-е видання, доповнене. Харків, ХДАМГ, 89 с.
10. Курбатов Ю.И. (1988). Архитектурные формы и природный ландшафт: композиционные связи. Ленингр. высш. худож.-пром. уч-ще им. В. И. Мухиной. Л.: ЛГУ. 136 с.
11. Линч К. (1982). Образ города. М.: Стройиздат. С. 241.
12. Лотман Ю.М. (2005). Воспитание души. Санкт-Петербург: «Искусство-СПБ». 624. С. 117 - 121
13. Лотман Ю.М. (2005). Разговор о пространстве. Санкт-Петербург: Искусство-СПБ. 624. С. 117 - 118.

Допоміжна

1. Панченко Т.Ф. (2015). Ландшафтно-рекреаційне планування природно-заповідних територій : монографія. Київ: Логос. 176 с.
2. Саймондс Дж. (1965). Ландшафт и архитектура / пер. с англ. М.: Стройиздат, 194 с.
3. Соловьева О.С. (1999). Лесопарки-парки-дворцо-парковые ансамбли: уч. пособ. Харьков-Симферополь: ХГАГХ-КИПИКС. 189 с.
4. Тимофієнко В.І. (2002). Архітектура і монументальне мистецтво: терміни та поняття. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, Головкивархітектура. 472 с.
5. Фредерик М. (2009). 101 Полезная идея для архитекторов. Санкт-Петербург: Питер. 208 с.
6. Чинь Френсис Д. К. (2005). Архитектура: форма, пространство, композиция. М.: АСТ: Астрель. 399 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського URL: www.dnrb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників URL: <http://pidruchniki.ws/>